

N.Y.C. TIME
זמן הדלקת נרות - 7:43
סוף זמני ק"ש - 8:41
9:17 -
סוף זמן תפלה - 10:29
דף היומי לשבת: ב"מ ע"ג

בס"ד, עש"ק פ' קדושים - שנת תשפ"ד לפ"ק
פרק ב' - שבת היא י"ח בעומר

פרשת קדושים

ויעיין בפמ"ג (או"ח סי' תרפ"ט מש"ז סק"א ד"ה ואגב) שהביא את דברי מהר"ם אלשקר הנ"ל דאם קרא ק"ש בעשרה וענו אמן יצאו ידי חובת ק"ש, וז"ל: ושם באל"י רבה נאמר דעונה אמן הוה כאומר, ואיני יודע, דמה עניינת אמן בקריאת שמע. ודוחק לומר אמן על ברכות שלפניו ושלאחריו הוי כאילו אמר קריאת שמע, עכ"ל.

ולפי הנ"ל יש ליישב דברי בעל הטורים הנ"ל במה שלכאורה כותב דיש ענין של קריאת שמע בציבור, ד"ל דמצינו דלענין ק"ש אפשר לצאת - לכל הפחות אלו שאינם בקיאים - בשומע כעונה רק אם יש ציבור של עשרה שעונים אמן, אבל יחיד אינו יכול לצאת ידי חובת ק"ש ע"י שומע כעונה.

ועיין בשיעורי הרב - תפילה וק"ש (סי' ד' אות ו') שמובא מהגרי"ד סולובייצק זצ"ל דבק"ש של הציבור יש בזה גם חלות של דברים שבקדושה, דע"י קבלת עול מלכות שמים בציבור, יש בזה קיום מיוחד של קידוש ה' בפרהסיא וקיום מצות "ונקדשתי בתוך בני ישראל", עיי"ש.

ואהבת לרעך כמוך (וי"ח). בספר 'והערב נא' להג"ר יצחק זילברשטיין איתא: ידוע המעשה המובא בגמ' (שבת לא.) בנכרי אחד שבא לפני שמאי הזקן וביקש: גיירני על מנת שתלמדני את כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו שמאי באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל הזקן וביקש שיגייירו, אמר לו הלל: דעלך סני לחברך לא תעביד [מה ששנוי עליך לא תעשה לחברך] - זו היא כל התורה כולה, ואידך - פירושה הוא, זיל גמור.

בביאור בקשת הגוי ובתשובת הלל הזקן, מובא בספר 'סמא דחיי', שהנה ידוע מה שכתבו חכמי האמת, שאדם נברא כדי לקיים את כל התורה כולה. והלוא מן הנמנע הוא לאדם לקיים את כל המצוות. ועל כן קיימות שלש אפשרויות:

א) ע"י גלגול, שאם למשל ה' בגלגול ראשון ישראל, ולא נצטווה במצוות שבכהונה, הרי שבגלגול שני יהי' כהן, וכן הלאה, עד שבצירוף המצוות שיקיים בכל הגלגולים, יקיים את כל תרי"ג המצוות.

ב) ע"י אהבה ושלום בין כל בני ישראל, הרי כל ישראל ערבים הם זה לזה, ויחד מקיימים את כל המצוות.

ג) לימוד התורה הקדושה, שהרי אמרו חז"ל (מנחות קי.) כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת. ובאופן זה יוכל לקיים את כל המצוות, גם את אלו שלא שייך לקיים בפועל, בכך שיעוסק בלימוד הלכותיהן.

"דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרתם אליהם קדושים תהיו" (וי"ב). בבעל הטורים איתא: 'אני ה' אלקיכם' (יה:ל) וסמך ליה 'דבר אל כל עדת בני ישראל', לומר שבני ישראל ייחדו השם ויאמרו "ה' אחד". [בפירוש אבני שוהם על בעה"ט איתא: עיין ברמב"ם (הל' יסוה"ת פ"א ה"ז) ובס' החינוך (מצוה תי"ז) כי מצות יחוד ה' נלמד מ"שמע ישראל וגו' ה' אחד". ובעטרת אד"ר (להגאון האדר"ת זצ"ל) פי' דברי רבינו דקאי על מצות קידוש ה' שהיא דוקא ב'עדה', דהיינו בעשרה כמבואר (סנהדרין עד.) וכו'].

שוב איתא בבעל הטורים: 'עדת בני ישראל', וסמך ליה 'קדושים'. שדבר שבקדושה צריך עשרה, דהיינו עדה (ברכות כא:) וכו'.

אם נניח שמה שכותב בעל הטורים בתחילת דבריו: "לומר שבני ישראל ייחדו השם ויאמרו ה' אחד" - קאי על קריאת שמע, מהי השייכות בין קריאת שמע ל'עדה', ובמה שונה קריאת שמע בציבור מקריאת שמע ביחיד.

ועיין בפ"י תלמידי רבינו יונה (על הרי"ף ברכות יג.-יג:) שכתוב שם: ובודאי בכלל דבר שבקדושה הוי קריאת שמע, שאין לך דבר שבקדושה יותר מדבר שיש בו עול מלכות שמים, ואפ"ה אינו בכלל זה הדין, דמותר לקרותה ביחיד. וכיון שאנו רואים שק"ש אינה בזה הדין ומותר לקרותה ביחיד, שמע מינה דכל 'דבר שבקדושה' אינו רוצה לומר כל דבר שיש בו קדושה, אלא הכי קאמר - כל דבר שהותקן לאומרו בעשרה מתחילה משום קדושה, אינו בפחות מעשרה. ומשום הכי קורין ק"ש ביחיד [כמו בציבור] מפני שלא הותקנה מתחילה בעשרה, עכ"ל.

והנה בירושלמי (ברכות פ"ג ה"ג) אמרו, דבכל המצוות שאע"פ שיצא - מוציא אחרים, חוץ מברכת המזון דכתיב "ואכלת ושבעת וברכת" - מי שאכל הוא יברך, וחוץ מקריאת שמע - שיהא כל אחד משנן בפיו, ולא בתפילה שיהא כל אחד מבקש רחמים על עצמו.

ועיין במג"א (סי' נ"ט סק"ה) שהביא מהדרכי משה בשם תלמידי רבינו יונה בפ"ג דברכות, וז"ל: אע"ג שעם שבשדות דאניסי, ש"ץ מוציאן מתפלה, אפ"ה מקריאת שמע אין נפטרין אלא בשמיעה ובעניית אמן, ואינו פוטר אלא בעשרה, עכ"ל. ומביאו ב"י בסי' ס"ט. וכותב המג"א: משמע דאיירי באינו בקי וכו' ואפ"ה בק"ש בעי עשרה, וכ"כ האבודרהם ור"מ אלשקר (סי' י"ג), עכ"ל.

האלי' רבה (סי' ס"ב סק"ב) הביא דברי הר"מ אלשקר והאבודרהם, ומסיק: ומ"מ לדינא נראה דברי הר"מ דשליח ציבור מוציא את מי שאינו בקי, דנראה דכיון שהוא בעשרה ועונה אמן, הוי כמו שמדבר עצמו כיון שאינו בקי, וקרינן ביה 'ודברת בס'. וראיה לזה מדברי רבינו יונה (ברכות יג: ד"ה ויש) שהביא ב"י בסי' ס"ט עי"ש, וצ"ע.

וממילא, זה מה שאמר הגר להלל: למדני את כל התורה כשאני עומד על רגל אחת. כלומר: שאוכל לקיים את כל מצוות התורה בפעם אחת, בעודי עומד על רגלי הנוכחית, ללא צורך לסבול ולהתגלגל שוב לעולם. ועל כך השיב הלל: "ואהבת לרעך כמוך" - אם תהי' לך אהבת ישראל אמיתית, הרי שתחשב כגוף אחד עם כלל ישראל, כך שתוכל לקיים יחד עם כולם את כל המצוות.

והוסיף ואמר לו: "ואידך" - כלומר, יש לי עצה נוספת עבורך, "זיל גמור" - לך ותלמד תורה, ע"י העסק בלימוד תרי"ג המצוות, יהי' נחשב לך כאילו קיימת אותן! ...

"ואם העולם יעלימו עם הארץ וגו' ושמתי אני את פני" (כז-ה). בספר הר צבי עה"ת איתא: יש להבין, מדוע נאמר דבר זה דוקא בעבירה של מולך, ולמה נחשוש שיעלימו יותר מבעבירות אחרות?

והנה הדין הוא, דלא מחייב במולך רק מי שהעביר מקצת זרעו, אבל אם יעביר כל זרעו למולך פטור, שנאמר "מזרעו" - ולא כל זרעו (סנהדרין סד:). לכן יש חשש שירצו למנוע ממנו את העונש ע"י שיעלימו עיניהם ממעשיו כדי שיעביר את כל בניו למולך ויפטר מעונש. לכן אמרה התורה שלא יועיל ההעלם, "ושמתי אני את פני באיש ההוא ובמשפחתו".

בענין כתובת קעקע לטיפול רפואי

בפרשתנו נאמר: "ושרט לנפש לא תתנו בבשרכם וכתובת קעקע לא תתנו בכם אני ה'" (יט:כח).

במשנה במסכת מכות (כא.) נחלקו תנאים אם האיסור הוא דווקא כאשר רושם בקעקוע שבעור שם של עבודה זרה (דעת ר' שמעון) או אם כל כתובת קעקע אסורה (דעת חכמים).

להלכה נפסק דכל כתובת קעקע אסורה אף אם אין בה שם עבודה זרה (עיין טור י"ד סי' ק"פ).

האיסור מתחלק לשני שלבים: כתיבה וקעקוע. לפי רש"י, הכתיבה קודמת לקעקוע - כותב תחילה על בשרו בסם או בסיקרא, ואח"כ מקעקע הבשר במחט או בסכין ונכנס הצבע בין העור לבשר. לכולי עלמא, רק כאשר עושה את שתי הפעולות מתחייב.

ועיין במנחת חינוך (מצוה רנ"ג) שמסתפק אם קעקע ולא כתב, או כתב ולא קעקע, אם עובר על איסור דרבנן.

והנה בהל' עבודת כוכבים (פי"ב הי"א) כותב הרמב"ם: כתובת קעקע האמורה בתורה הוא ששרט על בשרו וימלא מקום השריטה בחול או דיו או שאר צבעונים הרושמים. וכ"כ בשו"ע (י"ד סי' ק"פ סע' א') ממה שלא נקטו כתיבת אותיות מוכח דשריטה שממלאים אותה אסורה ואין צריך כתיבת אותיות דוקא.

מספר החינוך (מצוה רנ"ג) מוכח דס"ל דהאיסור הוא דוקא כאשר כתב אות.

וכתב המנחת חינוך: ועיין בספר יד הקטנה (ע"ז ל"כ נ"ז) שכתב דאף לר"מ [הרמב"ם] דאין צריך תמונת אותיות, מ"מ צריך להיות

איזה רושם. וכ"כ בספר משנת חכמים שם דצריך להיות אות שלם או רושם שלם, אבל בשריטה בעלמא אין סברא לחייב עליה, רק מדרבנן אסור.

ועיין בפתחי תשובה (י"ד סי' ק"פ סק"א) שכתב: עיין בתשובת מעיל צדקה (סי' ל"א) שנסתפק בדין כתובת קעקע לענין חיוב מלקות אי בעינן שיהא בו אותיות אשר הם מוסכמים, אי נימא דמתחייב בשריטה בעלמא או איזה רושם שיהי'. לבסוף העלה שבעינן כתב אותיות ממש, אלא שסגי אפילו באות אחת.

והנה, עלתה שאלה רפואית אודות היתר לעשות סימן של נקודות ע"י כתובת קעקע כדי לדעת המקום המדוייק להקרין (to give radiation). וז"ל הג"ר נתן גשטטנער זצ"ל בספר אסיא (פ"ז-פ"ח, עמ' 37): על דבר שאילת הרופאים העוסקים ברפואת חולי ממאיר ר"ל על ידי הקרנה, וכדי לדעת המקום המדוייק שצריך להקרין, מסמנים את המקום ע"י קעקוע של כמה נקודות בגופו של החולה, ועי"ז יוכלו לכוון את ההקרנה בדיוקנות במקום החולי ללא חשש בפגיעה באיברים בריאים וייעשה טיפול מלא במקום החולי עצמו. ואם יעשנה את הסימנים ע"י רשימה ביד, יש חשש של נדידת הנקודה בעור, או שישטפו את הנקודה במים, ופעמים החולה עצמו רושם על גופו את הנקודה, ויש בזה חשש סכנה.

בקובץ בית הלל (חל"ג עמ' ל"ט), וכן בס' אסיא הנ"ל מובא מהג"ר אליעזר רוט שליט"א: אופן הסימן נעשה ע"י קעקוע קבועה ב-ג' נקודות [ופעמים כ"ז נקודות] בצבע כחול בקוטר של מחט עירוני. כאשר מגיע החולה בשלב מאוחר יותר לקבל טיפול, מכוון הטכנאי את מכונת ההקרנה על הנקודות שמסומנות על הגוף, וכך מתבצע טיפול מדוייק ללא חשש בפגיעה באיברים הבריאים, וטיפול מלא בגידול עצמו. היתרון בקעקוע הוא שהנקודות לא נמחקות על גוף החולה. בסימן ידני, צריך החולה להגיע אחת ליומיים לטכנאי בביה"ח לבצע סימן חוזר עד מועד הטיפול. קיים חשש של נדידת הנקודה בעור, ומכיון שאין צילומים, הכל נעשה ע"י השערה של הטכנאי. ולעיתים החולה שוכח שאסור לו לשטוף, ופעמים שהחולה עצמו מסמן על גופו את הנקודה, וכמובן שהסיכון בכך גבוה.

וכותב הג"ר אליעזר רוט שליט"א: לכאורה יש לדון להתיר מתלתא טעמי. א) לפמ"ש"כ המעיל צדקה (סי' ל') דכתיבת קעקע הוא רק בכתב ממש, וברושם אינו אלא דרבנן, א"כ במקום חולי לא גזרו רבנן. ב) ועוד יש לדון להתיר עפ"מ"ש המנ"ח (מצוה רנ"ג סק"ה) בשם ספר משנת חכמים (סי' נ"ז סק"א) דדוקא רושם ולא נקודה קטנה, א"כ הכא דהוי נקודה קטנה, שרי. אמנם המנ"ח הניח ד"ז בצ"ע, אכן במשנ"ח שם דדקדק הכי מהרמב"ם, ע"ש. ג) עוד יש לדון להתיר ד"ל דדוקא כשהציוור והקעקוע מסמן ביטוי של מסירת מסר מסויים, אסרינן, משא"כ הכא דאינו מסמן מסר מסויים רק קביעת גבול [ניתכן דבשבת הוי משרטט ולא כותב]. ויעוי' בשו"ע י"ד (סי' ק"פ ס"ד) שפסק דהרושם על עבדו שלא יברח פטור. והאחרונים נקטו בביאור הך דינא, דהוא מפני שאין כוונתו על עצם הכתיבה, אלא דכוונתו שעי"ז העבד לא יברח, וכמ"ש"כ בס' "גט פשוט" (באה"ע סי' קל"ה ס"ק), ובחידושי חת"ס (גיטין כ:), ובמהר"ם שיק (מצוה רנ"ד). וע"ע בשו"ת "שואל ומשיב" (מהדו"ת ח"א סי' מ"ט). והנה י"ל דגם בנד"ד אין הכוונה לעצם הכתיבה, אלא כדי לגלות היכן מיקומו של הטיפול הרפואי, ודמי לרישום ע"ג העבד לגלות שלא יברח.

וכותב הג"ר נתן גשטטנער זצ"ל (מובא בבית הלל שם, ובאסיא שם): הנה בשו"ת להורות נתן (ח"י סי' ס"ד) הבאנו מספר החינוך (מצוה רנ"ג), דמשמע דאינו חייב אלא בכותב אות אחת על גופו, ומשמע דבעינן דוקא כתיבת אות, וכמ"ש"כ בס' ברכי יוסף (י"ד סי' ק"פ), וכן

דיחיד ורבים הלכה כרבים, מ"מ בשעת הדחק שיש הפסד מרובה יש לסמוך על היחידים עיי"ש. ופסקו הרמ"א בחו"מ (סי' כ"ח ס"ב) עיי"ש. וא"כ בנידון דידן דצריכין לקעקוע להצילו מחולי מסוכן, ודאי די ש לסמוך על השיטות הסוברים דליכא איסורא אלא בכותב אותיות, עיי"ש ביתר דבריו.

הוא בשו"ת מעיל צדקה (סי' ל"א) בשם סמ"ק (מצוה ע"ב) דאינו חייב אלא בכותב כעין אותיות, וכן בתוס' ישנים (מכות כ"א). משמע דבעינן דוקא כעין אותיות עיי"ש. אלא שהראב"ד בפירושו לתורת כהנים (קדושים פ"ו) כתב דלא בעינן כתיבת אותיות, וכ"כ שם בפירוש הר"ש משאנץ עיי"ש. ברם, מבואר בשו"ת הרשב"א (ח"א סי' רנ"ג), דאע"ג

לז"נ מורי ורבי הגאון הרב אברהם יעקב בן הרב מאיר הכהן פאם זצ"ל - נפ' כ"ח מנחם אב תשס"א
לז"נ ר' בנימין בן הרב ר' מרדכי ז"ל שור
לז"נ מרת עטא שרה בת ר' בנימין ע"ה - נפ' כ"ג אדר א' תשס"ח

PARSHAS KEDOSHIM
© COPYRIGHT 2024
BY RABBI MATIS BLUM Z"L

נדב בן דבורה לרפ"ש

רוחמה ליבא בת רבקה לרפ"ש
פעסא רחל בת דבורה לרפ"ש
צביה חיה בת לאה ברעניא לרפ"ש

“קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם” (יט:ב)

“You shall be holy, for I, Hashem your G-d, am holy.”

The Midrash states: You might think that you can achieve My level of sanctity ... Therefore, the verse states: “For I, Hashem your G-d, am holy” - My sanctity is above yours.

Hagaon Rav Tzvi Pesach Frank, ZTL, notes that concerning the Divine Presence, the Torah states that: “It dwells with them in the midst of their impurity.” It is concerning this quality of Hashem that the Midrash says: You may think that you can be like Me and live among impurity and defilement and not be affected by your surroundings. Therefore the Torah states: “for I, Hashem your G-d, am holy” - My sanctity far surpasses yours, and you must avoid places of impurity.

“לא תלך רכיל בעמך” (יט:טז)

“Do not go around as a gossip among your people.”

A wealthy, learned man came to the *Chofetz Chaim, ZTL*, and asked to purchase all of his seforim except for sefer “Shmiras Haloshon”. When the Chofetz Chaim asked him to explain his strange request, the man replied that since he constantly dealt with people in his business, and it was nearly impossible to avoid *Loshon Hora*, he felt that he would gain nothing from the sefer.

The Chofetz Chaim responded that when he authored the sefer, he had presented this question to Hagaon Reb Yisroel Salanter, ZTL, about what the sefer would accomplish, and Reb Yisroel replied, “If your sefer will accomplish nothing more than eliciting a sigh from one Jew who sinned with *Loshon Hora*, all of your efforts will have been worthwhile ...”

HALACHIC DISCUSSIONS

(not to be relied upon for Halacha L'Ma'aseh)

Chazal tell us (Kesuvos 103a) that one is obligated to honor his older brother. Does this apply only to Kovod or also to Mora [which would include not sitting in his seat or calling him by his name]?

The Ikrei Dinim (Y.D. 26:7) is uncertain about the Halacha.

The Beis Meir (Y.D. 240:23) writes that “וּיָאֵת אִמְךָ” only includes the obligation of Kovod and not Mora towards an older brother. Thus, one may sit in his older brother's seat and call him by his first name (also see *Minchas Soles, Mitzva 31*).

QUESTIONS OF THE WEEK

- 1) Does the prohibition of *Bal Talin* [not paying a worker's wages on time] apply to a worker who is a minor [e.g. a babysitter]?
- 2) If one curses himself, does he receive Malkos?
- 3) Is it permissible to plant two types of vegetables close to each other in *Chutz La'aretz*?
- 4) Why are women permitted to cut off their *Payos*?
- 5) May one graft the branch of one type of aromatic plant onto a branch of another type of aromatic plant?
- 6) In what way is the obligation to honor the wife of a Talmid Chochom stricter than the obligation to honor the Talmid Chochom himself?
- 7) How can one violate a Torah prohibition by yelling at animals?
- 8) Which positive Mitzva that Hevel performed led to a *Lo Sa'asei*?
- 9) Where is the prohibition of eating without *Netilas Yodayim* alluded to in this week's Parsha?
- 10) Where is it alluded to in this week's Parsha that a younger person should get up to offer his seat to an older person who is standing?
- 11) Is it permissible to graft a branch from a female date tree to a branch of a male date tree?
- 12) How many Brachos should one recite before eating in the morning, and how is this alluded to in the Posuk “וְלֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם” (יט:כו)?

ANSWERS

- 1) The prohibition of *Bal Talin* applies even to a minor [e.g. a babysitter] (*Ahavas Chesed I:9:5, Nesiv Hachessed 16*).

- 2) If one curses himself, he receives Malkos (Rambam, Hil. Sanhedrin 26:3).
- 3) The laws of *Kilei Zero'im* do not apply in *Chutz La'aretz*. Therefore, it is permissible to plant two types of vegetables in close proximity to each other (Yoreh Deah 297:2).
- 4) Women are permitted to cut off their *Payos* since the prohibition of cutting off the *Payos* is written in the same verse as the prohibition of shaving a beard with a razor, and since the prohibition of shaving with a razor applies only to men [who have beards], the prohibition of cutting off *Payos* applies only to men (Kiddushin 35b).
- 5) The Chasam Sofer (Teshuvos, Yoreh Deah 287) writes that according to the version of the Rema in the Yerushalmi, it would be permitted to graft two types of aromatic plants. However, based on the other version in the Yerushalmi, it would be better not to do so.
- 6) According to the Minchas Chinuch (257:3), while a Talmid Chochom can be *Mocheil* his *Kavod*, the wife of a Talmid Chochom cannot be *Mocheles* the honor accorded her.
- 7) If two different species of animals are harnessed to a wagon or plow, and by yelling at them - they begin to move, the one who yelled at them violated *Kil'ei Beheima* (Yoreh Deah 298:11).
- 8) According to Sefer Hakushiyos (63), because Hevel brought the ראשיה הגו (first shearings) [and meat as a Korban] from his sheep, and Kayin brought flax, and

Kayin killed Hevel when Hevel's offerings were accepted while Kayin's was not, Hashem forbade *Sha'atnez* - the mixture of wool and linen.

- 9) "לא תאכלו על הדם" (יט: כו) - מושב זקנים רבינו אפרים
- 10) According to Rabbeinu Efraim, from the words: "מפני" (יט: לב) שיבה תקום"
- 11) Yes (Chazon Ish, Kilayim 2:18, Derech Emunah, Kilayim 1:28).
- 12) 49 - alluded to in the words "לא תאכלו על הדם" - the word 'הדם' has the numerical value of 49 (Moshav Zekeinim, Nachal Kedumim).

NOW AVAILABLE

The sefer *נר מתתיהו* is available for purchase:

- in seforim stores
- via shipping by emailing torahlodaas@gmail.com
- by picking up in Monsey, Queens, or Lakewood. Please be in touch via email.

The sefer *מצא טוב* on שמחות and the set of Torah Lodaas volumes 1-5 are available for purchase. Email to purchase.

Due to many practical considerations, Torah Lodaas is only available through e-mail. Anyone who wishes to dedicate an issue or receive Torah Lodaas is asked to send his name and e-mail address to: TorahLodaas@gmail.com

*The material for this issue has been reprinted
from previous years*